

Категоризация на неприятеля *Exomala orientalis* за територията на Европейския съюз

Панелът по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на неприятеля *Exomala orientalis* (ориенталски бръмбар) за територията на Европейския съюз (ЕС), публикувана на 22 април 2020 г.

Exomala orientalis е включен със синонима Anomala orientalis Waterhouse в приложение II част А, към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията¹ и не е известно да присъства в ЕС като вредител, който представлява риск.

Exomala orientalis Waterhouse (ориенталски бръмбар) е добре идентифициран вид от разред *Coleoptera*, семейство *Rutelidae*, за когото съществуват надеждни методи

за откриване и таксономични ключове за идентификацията му.

Неприятелят има многобройни синоними: *Anomala orientalis* Heyden, *Blitopertha orientalis* Reitter, *Exomala flavipennis* Reitter, *Exomala orientalis* Reitter, *Exomala tanbaensis* Nijjima и Kinoshita и *Exomala xanthrogasta* Harold.

Exomala orientalis е моноволтинен вид - развива едно поколение годишно и зимува като ларва в землиста камера. Какавидният стадий може да продължи от началото на юни до средата на август. Възрастните се появяват към края на юни и са активни предимно след залез слънце. Копулират в близост до почвата. От началото на юли до началото на септември женските яйцеснасят поединично във влажна почва на дълбочина от 2,5–23 cm (средно 12 cm). Женските снасят средно 25 яйца. Ембрионалният период продължава от 17 до 25 дни, в зависимост от температурата и влагата на почвата. След

Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията от 28 ноември 2019 г. за установяване на еднакви условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на защитните мерки срещу вредители по растенията и за отмяна на Регламент на Комисията (ЕО) № 690/2008 и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията. ОJ L 319, 10.12.2019 г., стр. 1-279, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019R2072>

излюпването си ларвите се заравят на 10–20 см в почвата и се хранят с младите корени на растенията гостоприемници и хумус. Развиват три ларвни възрасти. През октомври, ларвите се придвижват по-надолу в почвата от 20 до 40 см, за да зимуват в землиста камера.

Вреда нанасят ларвите, които се хранят с корените на растенията гостоприемници. Симптомите се изразяват в постепенно изтъняване, пожълтяване, увяхване на растенията. В тревните площи се появяват разпръснати изсъхнали, мъртви петна. При силно нападение петната се разширяват и съединяват.

Възрастните вредят, като се хранят с цветовете на някои растения гостоприемници.

Разпространение

Неприятелят *Exomala orientalis* е с произход от Япония или Филипинските острови, но се е разпространил в няколко района на Азия, Океания и Северна Америка.

През 1908 г. неприятелят е въведен на хавайския остров Оаху и впоследствие е станал сериозен вредител по захарната тръстика (*Saccharum officinarum*).

В Съединените щати *Exomala orientalis* е въведен, вероятно чрез вноса на заразен посадъчен материал от Япония.

В световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) към 20 март 2020 г. (актуализация 20 март 2019 г.) се съобщава, че ***Exomala orientalis* не присъства на територията на ЕС.**

Растения гостоприемници

Exomala orientalis е полифаг, чиито ларви се хранят с корените на редица тревисти и декоративни растения и много зеленчукови култури. Като основни растения гостоприемници на неприятеля са докладвани следните култури - царевица (*Zea mays*), ананас (*Ananas comosus*), захарна тръстика (*Saccharum officinarum*) и боровинки (*Vaccinium corymbosum*).

Възрастните се хранят с цветовете на обикновен холихог (*Alcea rosea*), далия (*Dahlia spp.*), ирис (*Iris spp.*), флокс (*Phlox spp.*), рози, японски кестен (*Castanea crenata*), японски еуонис (*Euonymus japonicus*) и небесен бамбук (*Nandina domestica*).

Пътища за навлизане в ЕС

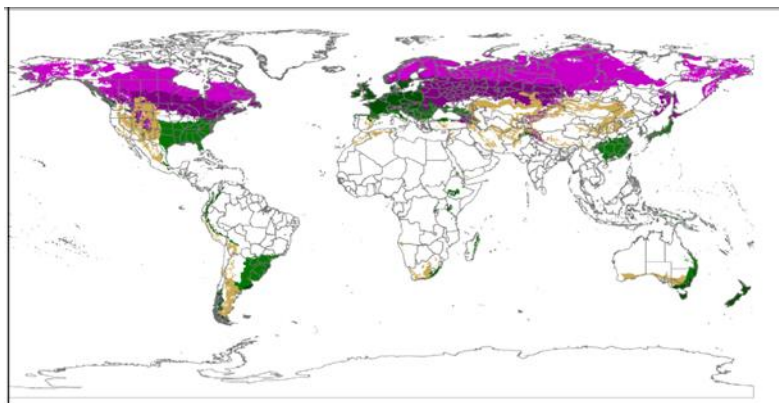
Потенциалното навлизане на *Exomala orientalis* на територията на ЕС може да стане посредством международния търговски обмен и движение на растения гостоприемници и растителни продукти, произхождащи от страни с установена зараза чрез:

- възрастни с растения за засаждане (различни от семена), рязан цвят и клони с листа;
- яйца, ларви и какавиди с растения за засаждане или вече засадени растения (разсад с почвата);
- яйца, ларви и какавиди в почва/хранителна среда.

Установяване и разпространение в ЕС

Много от растителните видове, докладвани като гостоприемници на *Exomala orientalis* - царевица, захарна тръстика, зеленчуци, украсни или плевели, са широко разпространени в ЕС.

Климатичните зони в естествения ареал на разпространение на неприятеля

Key	Climate category	Descriptions
	BSk	Dry, cold semi-arid steppe, mid-altitude steppe, dry
	Cfa	Temperate, uniform precipitation through year; Humid sub-tropical, mild, no dry season, hot summer
	Cfb	Temperate, uniform precipitation through year, temperate oceanic; mild, no dry season, warm summer
	Cfc	Temperate, uniform precipitation through year, sub-polar oceanic; mild, no dry season, cool summer
	Dfb	Continental, uniform precipitation through the year, warm summer
	Dfc	Continental, uniform precipitation through the year, cold summer

установяване и разпространение на неприятеля на територията на Съюза.

След евентуално установяване, разпространението на *Exomala orientalis* може да се осъществи не само чрез търговски обмен на посадъчен материал (основно), рязан цвят и почва, но и естествено чрез летежа на възрастните (на малки разстояния).

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Икономическо въздействие

След евентуалното въвеждане на *Exomala orientalis* на територията на ЕС би могло да се очаква пряко икономическо въздействие, чрез качествени и количествени ефекти върху производството на царевица и другите растения гостоприемници.

Наличието на *Exomala orientalis* върху растенията за засаждане може да окаже и икономическо въздействие по отношение на тяхното предназначение.

Мерки и методи за контрол

Като карантинен вредител, включен в приложение II част А, към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията, въвеждането на *Exomala orientalis* в ЕС е забранено, независимо от растението гостоприемник. Пътищата за навлизане на неприятеля се регулират чрез действащото законодателство на ЕС и с прилагане на фитосанитарните мерки за контрол, посочени в приложение XI към същият Регламент.

Пътят за навлизане на неприятеля чрез яйца, ларви и какавиди в почва/хранителна среда се регулира чрез мерките, посочени в Приложение VI към Регламент за изпълнение 2019/2072 на Комисията, където вносът на почва/хранителна среда от трети държави с изключение на Швейцария се забранява.

Пътят за навлизане на неприятеля чрез яйца, ларви и какавиди в растения за засаждане (засадени растения /разсад с почва) се регулира чрез Приложение VII към Регламент за изпълнение 2019/2072 на Комисията.

Пътят за навлизане на *Exomala orientalis* чрез възрастни в растенията за засаждане (с изключение на семена), рязан цвет и клони с листа не е специално регулиран.

Всички допълнителни и поддържащи мерки за контрол и намаляване риска от въвеждане, установяване и разпространение на *Exomala orientalis* на територията на ЕС са посочени в Ръководството за количествена оценка на риска от вредители по растенията, разработено от работна група към панела по здраве на растенията на ЕОБХ, 2018².

Заклучение

Неприятелят *Exomala orientalis* отговаря на критериите, оценени от ЕОБХ, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС. Тъй като не е известно *Exomala orientalis* да присъства в ЕС, то съгласно критериите,

---

Guidance on quantitative pest risk assessment,
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5350>

оценявани от ЕОБХ, той не може да бъде считан за потенциален контролиран некарантинен вредител на Съюза.

Източници:

EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Claude Bragard, et all., 2020. Scientific Opinion on the Pest categorisation of *Exomala orientalis*. EFSA Journal 2020; 18(4):6103;

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2020.6103>

Снимка:

<https://www.cabi.org/isc/datasheet/5510>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Татяна Величкова, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

30.04.2020 г.

гр. София, 1618, бул. ”Цар Борис III” № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Ф-НК-7.6-5/0

